

Sygn. akt I C 92/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 września 2019 roku

Sąd Okręgowy w Sieradzu I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: sędzia Tomasz Choczaj

Protokolanta: sekr. sąd. Justyna Raj

po rozpoznaniu w dniu 26 sierpnia 2019 roku w Sieradzu

na rozprawie

sprawy z powództwa Ż. M.

przeciwko A. M., D. M. i M. M. (1)

o zapłatę

1. umarza postępowanie skierowane przeciwko pozwanej A. M. w części przekraczającej kwotę 200 000,00 zł wobec cofnięcia pozwu,
2. umarza postępowanie skierowane przeciwko pozwanemu M. M. (1) w części przekraczającej kwotę 66 666,67 zł wobec cofnięcia pozwu,
3. umarza postępowanie skierowane przeciwko pozwanemu D. M. w części przekraczającej kwotę 66 666,67 zł wobec cofnięcia pozwu,
4. oddala powództwo w pozostałej części,
5. nie obciąża powódki kosztami zastępstwa prawnego pozwanych.

Sygn. akt I C 306/15

UZASADNIENIE

Ż. M. wniosła o zasądzenie na jej rzecz solidarnie od A. M. i T. M. kwoty 400 000,00 zł wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty tytułem zwrotu poczynionych przez powódkę nakładów na nieruchomości stanowiącą własność pozwanych, położoną w C. przy ul. (...), a także o zasądzenie na rzecz powódki solidarnie od pozwanych kosztów procesu, z uwzględnieniem kosztów postępowania w sprawie o zawezwanie do próby ugodowej, która toczyła się przed Sądem Rejonowym w Wieluniu, VIII Zamiejscowym Wydziale Cywilnym w P., pod sygn. akt VIII Co 366/14.

W odpowiedzi na pozew A. M. i T. M. wnieśli

o oddalenie powództwa i zasądzenie solidarnie na swoją rzecz od powódki kosztów procesu.

W trakcie postępowania zmarł pozwany T. M. i dlatego Sąd zawiesił postępowanie w niniejszej sprawie.

Po podjęciu zawieszono postępowania, powódka w piśmie procesowym z dnia 11 czerwca 2019 r. wniosła o zasądzenie od A. M. kwoty 200 000,00 zł oraz od A. M., D. M. i M. M. (1) kwoty 200 000,00 zł – w stosunku odpowiadającym ich udziałowi w spadku, a w razie niedokonania działu spadku wniosła o zasądzenie od A. M. kwoty 200 000,00 zł oraz solidarnie od: A. M., D. M. i M. M. (1) kwoty 200 000,00 zł.

W piśmie procesowym z dnia 30 lipca 2019 r. powódka wniosła ostatecznie o zasądzenie na swoją rzecz łącznej kwoty 400 000,00 zł odpowiadającej połowie poczynionych przez powódkę i jej byłego męża M. M. (1) nakładów na nieruchomości położoną w C., przy ul. (...) wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia złożenia pozwu do dnia zapłaty, w tym kwoty 200 000,00 zł od A. M. i kwoty po 66 666,67 zł od: A. M., D. M. i M. M. (1).

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Ż. M. i M. M. (1) zawarli związek małżeński 14 grudnia 1991 r. w C., **(dowód: wyrok - k. 27)** .

Po ślubie powódka z mężem zamieszkali w tym mieście. Najpierw wprowadzili się do rodziców powódki, gdzie nie ponosili kosztów utrzymania mieszkania. W 1992 r. urodził im się syn. W kwietniu tego samego roku powódka z mężem i z dzieckiem przeprowadzili się do wynajętego mieszkania. Po urodzeniu dziecka powódka, która z zawodu jest fryzjerką, przez rok nie pracowała. M. M. (1) wówczas studiował i pracował jedynie dorywczo. Zarobki małżonków były niewysokie, choć pozwalały im na samodzielne utrzymanie się. Sporadycznie pomagali im ich rodzice, **(dowód: częściowo zeznania powódki Ż. M. - k. 622 - 623 verte oraz k. 632 - 634 i nagranie rozprawy z 20 sierpnia 2018 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:03:33 do 01:06:45 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:13:05 do 00:30:07 oraz k. 561 - 561 verte wraz z nagraniem rozprawy z 11 grudnia 2017 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:04:06 do 00:14:43, od 00:15:51 do 00:24:17 i od 00:45:39 do 00:51:48; częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; zeznania świadków: E. K. - k. 291 verte - 291 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:10:20 do 01:22:45, R. W. - k. 292 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:23:58 do 00:32:58, D. W. - k. 292 - 292 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:34:10 do 01:42:12)** .

A. M. i T. M. mieszkali wówczas w P.. T. M. był zatrudniony w elektrowni w B. na stanowisku inspektora i zarabiał dwu lub trzykrotność średniego krajowego wynagrodzenia. A. M. pracowała w spółdzielni. Pozwani postanowili wybudować dom jednorodzinny dla siebie, ponieważ nie odpowiadała im lokalizacja ich dotychczasowej nieruchomości naprzeciwko bloku mieszkalnego. Ostatecznie zdecydowali się zakupić działkę w C., gdzie mieszkali już ich dwaj synowie. T. M. znalazł działkę przy ul. (...), która wówczas znajdowała się na niezagospodarowanej części miasta. Pozwany kilkakrotnie bezskutecznie próbował się skontaktować z właścicielem działki i w końcu poprosił syna M. o to, żeby pojechał na miejsce. M. M. (1) rozmawiał z właścicielem w imieniu swojego ojca. Podczas tego spotkania obecna była powódka, **(dowód: zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz zeznania M. M. (1)**

w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18) .

W dniu 29 września 1994 r. T. M. i A. M. zakupili dla siebie nieruchomość położoną w C. przy ul. (...), o powierzchni 0,0650 ha, oznaczonej numerem działki (...), dla której Sąd Rejonowy w Częstochowie prowadził księgę wieczystą KW Nr (...), za cenę 75 000 000,00 zł, **(dowód: akt notarialny Rep (...) - k. 22 - 25) .**

T. M. i A. M. zakupili nieruchomość w całości ze swoich oszczędności i w części z pożyczek zakładowych, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18) .**

Powódka posiadała książeczkę mieszkaniową, na której miała zgromadzone 3 970 300,00 zł, **(dowód: zeznania powódki Ż. M. - k. 622 - 623 verte oraz k. 632 - 634 i nagranie rozprawy z 20 sierpnia 2018 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:03:33 do 01:06:45 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:13:05 do 00:30:07 oraz k. 561 - 561 verte wraz z nagraniem rozprawy z 11 grudnia 2017 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:04:06 do 00:14:43, od 00:15:51 do 00:24:17 i od 00:45:39 do 00:51:48; kserokopia zaświadczenia - k. 26) .**

W 1995 r. M. M. (1) zarabiał miesięcznie średnio 767,82 zł netto, w 1996 r. - 1 182,92 zł netto, a w 1997 r. - 1 805,48 zł, **(dowód: pismo - k. 420) .**

T. M. posiadał uprawnienia kierownika budowy i miał doświadczenie w prowadzeniu prac budowlanych. To on wybrał projekt domu i załatwiał formalności związane z budową. Pozwolenie na budowę zostało wydane na jego rzecz, **(dowód: zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; opis budowlany - k. 245 - 250; opis planu zagospodarowania - k. 251 - 252; decyzja nr (...) - k. 253 - 256) .**

Za wykonanie projektu budynku mieszkalnego T. M. i A. M. zapłacili 2 000,00 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta**

od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunek nr (...) - k. 235) .

Jeszcze w 1995 r. T. M. i A. M. zapłacili

za wykonanie przyłączenia nieruchomości do sieci wodnokanalizacyjnej łącznie kwotę 420,03 zł, za papę kwotę 29,40 zł, a za artykuły hydrauliczne łącznie kwotę 204,25 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy**

z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14

do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291

i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta

od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 233 - 234, k. 236, k. 240; k. 242 - 244) .

W 1995 r. w związku z budową domu w C. T. M.

i A. M. zakupili cegłę za kwotę 4 601,00 zł; drut żebrowany

za kwotę 2 129,30 zł i cement za kwotę 236,04 zł. Za usługi transportowe zapłacił kwotę 774,86 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1)**

w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683

i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta

od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki - k. 238 - k. 240) .

W tym samym roku T. M. i A. M. zapłacili

za zasilanie placu budowy w C. w energię elektryczną kwotę 1 900,00 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1)**

w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw.

z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy

z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunek - k. 240) .

Prace budowlane domu w C. rozpoczęto w 1996 r. W tym samym roku T. M. i A. M. zakupili w związku z tym: bloczki różnego rodzaju za łączną kwotę 4 703,14 zł; wapno hydratyzowane

za kwotę 540,00 zł; deski za kwotę 1 390,80 zł; beton wraz z usługami za kwotę 10 066,17 zł; pręt żebrowany za kwotę 2 733,32 zł; cegłę za kwotę 5 339,30 zł; betonity duże za łączną kwotę 4 959,45 zł; piasek za łączną kwotę 170,13 zł; wapno suchogaszzone za kwotę 750,00 zł; papę za kwotę 104,00 zł; tarcicę

za kwotę 1 793,77 zł i abizol za kwotę 140,06 zł. Ponadto ponieśli koszty transportu w wysokości 1 263,00 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta -**

koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 198 - 209, k. 216, k. 219 - 229 i k. 231) .

T. M. nadzorował całą budowę. Kiedy nie mógł być na budowie, to na miejsce przyjeżdżał M. M. (1). Ż. M. też czasami przyjeżdżała na budowę. A. M. rzadko pojawiała się na budowie. T. M. zamawiał drzwi do domu w C. oraz wykonanie prac instalacyjno - sanitarnych, **(dowód: częściowo zeznania powódki Ż. M. - k. 622 - 623 verte oraz k. 632 - 634 i nagranie rozprawy z 20 sierpnia 2018 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:03:33 do 01:06:45 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:13:05 do 00:30:07 oraz k. 561 - 561 verte wraz z nagraniem rozprawy z 11 grudnia 2017 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:04:06 do 00:14:43, od 00:15:51 do 00:24:17 i od 00:45:39 do 00:51:48; częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; zeznania świadków: R. M. - k. 292 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:55:48 do 01:58:02, J. W. - k.204 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:50:40 do 00:51:54, M. W. - k. 204 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:53:01 do 00:56:15, R. W. - k. 292 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:23:58 do 00:32:58, D. W. - k. 292 - 292 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:34:10 do 01:42:12 , M. B. - k. 292 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:49:33 do 01:54:38 , R. T. - k. 292 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:59:09 do 02:04:11) .**

W pracach budowlanych uczestniczył brat powódki M. K., który pomagał zasypywać fundamenty, zwozić na miejsce materiały, wykonywał prace przy zakładaniu hydrauliki. Rodzice powódki dostarczyli na budowę drewno ze swojego lasu, **(dowód: zeznania powódki Ż. M. - k. 622 - 623 verte oraz k. 632 - 634 i nagranie rozprawy z 20 sierpnia 2018 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:03:33 do 01:06:45 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:13:05 do 00:30:07 oraz k. 561 - 561 verte wraz z nagraniem rozprawy z 11 grudnia 2017 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:04:06 do 00:14:43, od 00:15:51 do 00:24:17 i od 00:45:39 do 00:51:48; zeznania świadków: E. K. - k. 291 verte - 292 wraz z nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:10:20 do 01:22:45; G. S. - k. 293 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 02:05:44 do 02:08:39, B. S. - k. 293 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 02:10:03 do 02:10:40, K. S. - k. 293 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 02:11:40 do 02:13:05**

i M. K. - k. 293 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 02:14:13 do 02:25:13) .

Budowa domu była kontynuowana w 1997 r. Wówczas T. M. i A. M. ponieśli koszty wykonania przyłącza kanalizacji sanitarnej

w wysokości 2 151,38 zł i zapłacił za pomiar kwotę 179,76 zł, ***(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte***

i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1)

w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw.

z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 184 -185) .

T. M. i A. M. w związku z budową domu

w C. zapłacili w 1997 r. za wrota stalowe i montaż kwotę 898,50 zł

i za cegłę kwotę 1 170,00 zł. Za blachę, rynny i osprzęt zapłacili kwotę 13 759,03 zł, a za roboty dekarско - blacharskie kwotę 7 062,00 zł, ***(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte***

i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1)

w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw.

z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy

z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 184, k. 187 - 191, k. 195 i k. 212) .

W 1997 r. T. M. i A. M. zakupili na budowę tego domu okna dachowe i kołnierze za kwotę 3 118,81 zł, a także żwir za kwotę 160,50 zł. Ponieśli także inne wydatki z tym związane na łączną kwotę 4 440,73 zł, ***(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r.***

- płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1)

w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw.

z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy

z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 186, k. 192 - 194, k. 197; k. 209 - 211) .

W 1998 r. T. M. i A. M. zakupili artykuły

do zakładania elektryki w tym domu za łączną kwotę 3 020,38 zł, ***(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta***

od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1)

w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw.

z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 133 - 135, k. 150 - 153, k. 155, k. 160 - 162, k. 164, k. 170 - 174) .

W tym samym roku zakupili oni okna za łączną kwotę 9 573,51 zł, a także rynny i osprzęt do rynien za kwotę 762,13 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy**

z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 136 - 141, k. 144 - 146, k. 154, k. 163, k. 165) .

Za piasek na budowę domu w C. T. M. i A. M. zapłacił w 1998 r. łącznie kwotę 139,00 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte**

i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1)

w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw.

z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy

z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 143 i k. 147 - k. 148) .

W tym samym roku T. M. i A. M. kupili pierwsze wyposażenie do domu m.in. za kwotę 1 836,60 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49**

do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 142, k. 149, k. 158 - k. 159) .

T. M. i A. M. w 1998 r. dokonali jeszcze zakupów innych materiałów do budowy domu, w tym artykułów wodnokanalizacyjnych

i wykończeniowych za łączną kwotę 1 107,07 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw.**

z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy

z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 156 - k. 157 i k. 166 - k. 169) .

W związku z budową tego domu T. M. i A. M.

w 1999 r. wydali 267,50 zł za usługi geodezyjne - aktualizację mapy do celów projektowych, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunek - k. 96) .**

T. M. i A. M. w tym samym roku dokonali zakupu artykułów budowlanych do wykończenia wnętrz m.in. za kwotę 11 481,65 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 97 - k. 99, k. 175 - k. 177 i k. 179) .**

W celu ogrodzenia nieruchomości w 1999 r. T. M. i A. M. ponieśli koszty zakupu materiałów m.in. za kwotę 2 068,60 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki - k. 114 - 120) .**

W roku 1999 r. T. M. i A. M. zakupili do domu w C. okna za łączną kwotę 5 885,00 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunek - k. 180) .**

W 1999 r. do tego domu doprowadzono przyłącze gazowe i w związku z tym T. M. i A. M. za wykonanie instalacji zapłacili 1 000,00 zł, za przyłączenie do sieci 1 600,00 zł, za regulator temperatury 450,00 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw.**

z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 181 - k. 183) .

W 1999 r. Ż. M. była w ciąży z drugim dzieckiem. Nadal wynajmowała z mężem mieszkanie. Pomimo tego, że M. M. (1) skończył studia w 1995 r. i podjął pracę w elektrowni w B., jego wynagrodzenie wówczas nie było wysokie. Powódka pracowała w zawodzie fryzjerki. Od 1993 r. prowadziła własny zakład fryzjerski. Wobec tego A. i T. małżonkowie M. zaproponowali synowi M. i jego żonie, żeby przeprowadził

się z dziećmi do wybudowanego domu w C.. Chcieli im w ten sposób pomóc, by nie płacili za wynajmowanie mieszkania. Ponadto chcieli zabezpieczyć nieruchomość, która była na etapie prac wykończeniowych, przed kradzieżami, do których dochodziło w okolicy, ***(dowód: częściowo zeznania powódki Ż. M. - k. 622 - 623 verte oraz k. 632 - 634 i nagranie rozprawy***

z 20 sierpnia 2018 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:03:33 do 01:06:45 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte i nagranie rozprawy

z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:13:05 do 00:30:07 oraz k. 561 - 561 verte wraz z nagraniem rozprawy z 11 grudnia 2017 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:04:06 do 00:14:43, od 00:15:51 do 00:24:17

i od 00:45:39 do 00:51:48; częściowo zeznania M. M. (1)

w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683

i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta

od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy

z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18) .

Córka stron urodziła się w maju 1999 r., a w czerwcu tego samego roku strony przeprowadziły się do domu przy ul. (...) w C.. Stan domu był surowy, T. M. i A. M. oraz Ż. M. i M. M. (1) udało się jedynie częściowo przygotować dwa pokoje na poddaszu i łazienkę, ***(dowód: częściowo zeznania powódki Ż. M. - k. 622 - 623 verte oraz k. 632 - 634 i nagranie rozprawy***

z 20 sierpnia 2018 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:03:33 do 01:06:45 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte i nagranie rozprawy

z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:13:05 do 00:30:07 oraz k. 561 - 561 verte wraz z nagraniem rozprawy z 11 grudnia 2017 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:04:06 do 00:14:43, od 00:15:51 do 00:24:17

i od 00:45:39 do 00:51:48; częściowo zeznania M. M. (1)

w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683

i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta

od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy

z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; M. K. - k. 293 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 02:14:13 do 02:25:13) .

Po wprowadzeniu się Ż. M. i M. M. (1), T. M. i A. M. kontynuowali wykańczanie domu i jego wyposażanie. Prace przeprowadzano systemem gospodarczym. W 2000 r.

na potrzebne do tego materiały wydali m.in. kwotę 7 038,75 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte**

i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta

od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1)

w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw.

z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy

z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki: k. 83 - 90, k. 93 - 95, k. 110 - 110) .

W 2001 r. T. M. i A. M. w związku z budową tego domu wydali m.in. kwotę 2 726,02 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta**

od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; faktury - k. 100 - 109 i k. 128 - 129) .

W kolejnym roku T. M. i A. M. wydatkowali

w związku z budową domu m.in. kwotę 1 071,19 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; faktury - k. 125 - 127) .**

W 2003 r. T. M. i A. M. wydatkowali

w związku z budową domu m.in. kwotę 1 203,46 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49**

do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; faktury - k. 123 - 124) .

W 2004 r. T. M. i A. M. przeznaczyci na budowę kwotę m.in. kwotę 601,92 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683**

i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta

od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanej A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi

wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; faktury - k. 121 - 122) .

W 2005 r. T. M. i A. M. przeznaczili na budowę domu m.in. kwotę 1 512,69 zł, **(dowód: częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683**

i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; częściowo zeznania pozwanego A. M. - k. 681 verte - 682 i nagranie rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:07:14 do 00:37:12 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte - k. 291 i nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:30:52 do 00:38:18; rachunki - k. 112 - 113 i k. 130 - 133) .

Po zamieszkaniu powódki wraz z rodziną w domu przy ul. (...) T. M. wraz z M. M. (1) i Ż. M. nadzorowali prace przy wykończeniu domu. Niektóre z nich przeprowadzał również M. M. (1), **(dowód: częściowo zeznania powódki Ż. M. - k. 622 - 623 verte oraz k. 632 - 634 i nagranie rozprawy z 20 sierpnia 2018 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:03:33 do 01:06:45 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:13:05 do 00:30:07 oraz k. 561 - 561 verte wraz z nagraniem rozprawy z 11 grudnia 2017 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:04:06 do 00:14:43, od 00:15:51 do 00:24:17 i od 00:45:39 do 00:51:48; częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze świadka - k. 304 - 304 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta**

od 00:23:49 do 00:49:15 oraz częściowo zeznania M. M. (1) w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; M. K. - k. 293 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 02:14:13 do 02:25:13; zeznania świadków: R. M. - k. 292 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:55:48 do 01:58:02, J. W. - k.204 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:50:40 do 00:51:54, M. W. - k. 204 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:53:01 do 00:56:15, R. W. - k. 292 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:23:58 do 00:32:58, D. W. - k. 292 - 292 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:34:10 do 01:42:12 , M. B. - k. 292 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:49:33 do 01:54:38 , R. T. - k. 292 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:59:09 do 02:04:11, M. M. (4) - k. 303 verte i nagranie rozprawy z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:06:23 do 00:14:58) .

Ż. M. i M. M. (1) dokonali wydatków na wykończenie domu przy ul. (...), wyposażenie pomieszczeń, zakup mebli. (...) pomagali im rodzice Ż. M., **(dowód: częściowo zeznania powódki Ż. M. - k. 622 - 623 verte oraz k. 632 - 634 i nagranie rozprawy z 20 sierpnia 2018 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:03:33 do 01:06:45 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:13:05 do 00:30:07 oraz k. 561 - 561 verte wraz z nagraniem rozprawy z 11 grudnia 2017 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:04:06 do 00:14:43, od 00:15:51 do 00:24:17 i od 00:45:39 do 00:51:48; zeznania świadków: M. K. - k. 293 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 02:14:13 do 02:25:13, E. K. - k. 291 verte - 292 wraz z nagraniem rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 01:10:20 do 01:22:45; paragony - k. 33 - 34; dowód wpłaty - k. 35; faktury - k. 35 - 50; umowa - k. 55; M. M. (4) - k. 303 verte i nagranie rozprawy**

z 9 maja 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:06:23 do 00:14:58) .

Prace wykończeniowe budynku znajdującego się na nieruchomości położonej w C. przy ul. (...), które w jakiejś części były współfinansowane przez Ż. M. i M. M. (1), trwały do 2003 r., **(dowód: zeznania powódki Ż. M. - k. 622 - 623 verte oraz k. 632 - 634 i nagranie rozprawy z 20 sierpnia 2018 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:03:33 do 01:06:45 w zw. z informacyjnymi wyjaśnieniami - k. 290 verte i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:13:05 do 00:30:07 oraz k. 561 - 561 verte wraz z nagraniem rozprawy z 11 grudnia 2017 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:04:06 do 00:14:43, od 00:15:51 do 00:24:17 i od 00:45:39 do 00:51:48) .**

Na działce tej znajduje się kilkadziesiąt drzew i krzewów ozdobnych. Większość prac urządzeniowych ogrodu wykonano w latach 1995 - 2002. Po 2010 r. dokonano nasadzeń: tui szmaragdowych, forsycji i rododendrona. Wartość drzew i krzewów na działce zasadzonych przed 2010 r. wynosi 10 390,00 zł, **(dowód: opinia biegłego ds. rolnictwa i szacowania nieruchomości rolnych J. M. - k. 567 - 574 wraz z opinią uzupełniającą - k. 621 verte - 622) .**

M. M. (1) z Zakładowego Funduszu Świadczeń Socjalnych w 1999 r. pobrał pożyczkę w kwocie 1 500,00 zł, a w 2001 r. w wysokości 1 800,00 zł.

Z Pracowniczej Kasy Zapomogowo - Pożyczkowej w 1996 r. M. M. (1) pobrał pożyczkę w wysokości 2 500,00 zł; w 1997 r. w wysokości 2 400,00 zł

i w wysokości 3 200,00 zł; w 1998 r. w wysokości 4 100,00 zł; w 1999 r.

w wysokości 5 000,00 zł; w 2000 r. w wysokości 6 200,00 zł, a w 2001 r.

w wysokości 6 500,00 zł. Wszystkie pożyczki zostały przez niego spłacone, **(dowód: pismo - k. 418 - 419) .**

W dniu 14 marca 2004 r. M. M. (1) zawarł umowę kredytu na zakup towarów w kwocie 9 600,00 zł, **(dowód: umowa - k. 56 - 56 verte) .**

W dniu 1 kwietnia 2008 r. pozwany zawarł umowę pożyczki kwoty 40 000,00 zł na zakup samochodu, **(dowód: zeznania M. M. (1)**

w charakterze pozwanego - k. 682 - 683 i nagraniem rozprawy z 6 czerwca 2019 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 00:38:21 do 01:40:49; M. K. - k. 293 i nagranie rozprawy z 14 marca 2016 r. - płyta - koperta - k. 713, minuta od 02:14:13 do 02:25:13; umowa - k. 57 - 59 verte) .

Wartość budynku znajdującego się na nieruchomości położonej

w C. przy ul. (...) wynosi 436 000,00 zł. Wartość nakładów bez budynku mieszkalnego, tj. na przyłącza infrastruktury technicznej i elementy małej architektury, wynosi 52 000,00 zł, **(dowód: opinia biegłego z zakresu**

budownictwa i szacowania nieruchomości G. M. - k. 311 - 371 wraz z opinią uzupełniającą - k. 430 - 447 i k. 514 - 521 oraz ustną opinią uzupełniającą - k. 511 verte i nagranie rozprawy z dnia 8 czerwca 2017 r. - płyta - koperta - k. minuta od 00:07:38 do 00:32:51) .

M. M. (1) wyprowadził się z domu przy ul. (...)

w C. w 2008 r., **(bezsporne) .**

Pozwani T. M. i A. M. bezskutecznie wzywali powódkę do opuszczenia nieruchomości, będącej ich własnością, **(bezsporne) .**

Wyrokiem z dnia 23 lipca 2009 r. wydanym w sprawie o sygn. I C 1327/08 Sąd Rejonowy w Częstochowie nakazał Ż. M., M. M. (4) i P. M., aby opróżnili wraz ze wszystkimi rzeczami budynek mieszkalny położony w C. przy ul. (...) i wydali ten budynek A. M. i T. M., **(dowód: wyrok - k. 66) .**

Sąd Okręgowy w Częstochowie wyrokiem z dnia 8 kwietnia 2010 r. wydanym w sprawie o sygn. akt I1 RC 893/08 rozwiązał przez rozwód związek małżeński M. M. (1) i Ź. M., **(dowód: wyrok - k. 27)** .

Powódka wraz z dziećmi opuściła dom położony w C. przy ul. (...) w dniu 16 grudnia 2013 r., **(bezsporne)** .

W piśmie skierowanym do Sądu Rejonowego w Wieluniu, nadanym na pocztę w dniu 12 grudnia 2014 r., Ź. M. wniosła o zawezwanie do próby ugodowej A. M. i T. M. w sprawie o zapłatę przez nich na jej rzecz kwoty 400 000,00 zł tytułem nakładów na nieruchomość położoną w C. przy ul. (...) w postaci budynku mieszkalnego, **(dowód: dowód nadania - k. 60; pismo - k. 61 - 64)** .

T. M. zmarł 20 września 2018 r. W akcie poświadczenia dziedziczenia ustalono, że spadek po nim nabyli w częściach równych A. M., M. M. (1) i D. M.. W dniu 11 stycznia 2019 r. pozwani dokonali działu spadku po T. M. oraz podziału majątku wspólnego T. M. i A. M., **(dowód: kserokopia odpisu skróconego aktu zgonu - k. 636; akt poświadczenia dziedziczenia - k. 652 - 653; akt notarialny - k. 686 - 692)** .

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów zebranych w toku postępowania, których wiarygodność i prawdziwość nie była negowana przez strony postępowania. Wysokość części kosztów związanych z budową domu wydatkowanych przez T. M. i A. M. Sąd ustalił na podstawie faktur i rachunków dołączonych do akt. Dokumenty te pozwoliły też na odtworzenie w części kolejności prac budowlanych na nieruchomości. Powódka kwestionowała niektóre z przedstawionych przez T. M. faktury, jako nie dotyczące budowy domu przy ul. (...) w C.. Pozwani odnieśli się do jej argumentów w pismach procesowych, a ponadto Sąd miał przy tym na uwadze, że wymieniona nieruchomość była budowa metodą gospodarczą, co powoduje, iż opierając się na dowodach przedstawionych przez strony nie można całkowicie odtworzyć procesu przebiegu inwestycji. Sąd zatem pominął przy ustalaniu stanu faktycznego w powyższym zakresie fakturę nr (...) na zakup paneli podłogowych i kątownika panelowego oraz faktury nr (...) za zakup boazerii, gdyż zdaniem Sądu nie dotyczą one przedmiotowego domu, skoro w tym okresie (lata 1996 - 1999) stan domu przy ul. (...) był surowy. Powódka wraz z mężem przeprowadzili się do tego domu w 1999 r., kiedy jeszcze nie było podłogi w żadnym z pomieszczeń i dom nie był wykończony. Sąd przy ustalaniu stanu faktycznego nie wziął pod uwagę rachunku nr (...) z 29 grudnia 2001 r. na zakup okien PCV, gdyż w 1999 r. powódka już mieszkała ze swoją rodziną w przedmiotowym domu, zatem już w 1999 r. musiały być w nim pozakładane wszystkie okna. Ponadto Sąd pominął fakturę na zlew dwukomorowy F. do kuchni, gdyż nie może być on brany pod uwagę przy ustaleniu wysokości nakładów na dom, gdyż element ten nie jest nierozzerwalnie związany z domem, tak samo jak inne wyposażenie domu - np. meble.

Ustaleń co do stanu faktycznego Sąd dokonał także na podstawie zeznań świadków i stron, którym dał wiarę w części.

Sąd nie dał wiary zeznaniom powódki, z których wynika, że dom przy ul. (...) budowały trzy rodziny: rodzice powódki, pozwani i powódka z mężem i że ponieśli oni koszty na zakup działki pod budowę wspólnie, z czego powódka z mężem mieli przekazać na ten cel 17 milionów starych złotych. Sąd nie dał też wiary zeznaniom powódki, z których wynika, że to ona wraz z mężem prowadziła przedmiotową inwestycję, a rodzice stron wspomagali ich darowiznami. Po pierwsze, w sprawie nie ma żadnego znaczenia to, kto nabył przedmiotową nieruchomość i za czyje pieniądze, gdyż z aktu notarialnego wynika kto jest właścicielem. Zatem, aby obalić wpis w księdze wieczystej powódka musiałaby wystąpić o uzgodnienie treści księgi wieczystej z rzeczywistym stanem prawnym, czego nie zrobiła. Po drugie, od razu trzeba zauważyć, że powódka przedstawiała różne wersje przebiegu i finansowania samej budowy domu, co znacznie obniża wiarygodność jej zeznań i wobec tego należy je traktować z dużym dystansem. Po trzecie, powódka na poparcie swoich twierdzeń

nie przedstawiła właściwie żadnych dowodów, oprócz zeznań świadka E. K., swojego brata, syna i świadków, będących sąsiadami przedmiotowej nieruchomości, którzy jednak nie posiadali żadnych informacji w kwestii finansowania budowy i ewentualnych rozliczeń między T. i A. małżonkami M. a Ż. i M. małżonkami M..

Po czwarte, oceniając ówczesne możliwości zarobkowe i majątkowe Ż. M. i M. M. (1), za jedynie gołosłowne należy uznać twierdzenia powódki, z których wynika, że posiadała ona wraz z mężem środki finansowe na zakup nieruchomości i wybudowanie domu. Nie stanowi o tym

z pewnością zaświadczenie o posiadaniu książeczki mieszkaniowej, ponieważ udowadnia ono tylko to, że powódka była w posiadaniu pewnych środków ujawnionych w tym zaświadczeniu. Nie ma natomiast żadnych wiarygodnych dowodów (oprócz twierdzeń samej powódki i jej brata) na co zostały przeznaczone te środki i dokumentu cesji środków z książeczki mieszkaniowej

na T. M. i A. M.. Po piąte, nie ma żadnego dowodu

(oprócz zeznań matki i brata powódki) na to, że powódka wraz z mężem przeznaczyci na ten cel swoje pieniądze ślubne. Biorąc pod uwagę fakt, że od ślubu do zakupu nieruchomości minęły 3 lata, a Ż. M. i M. M. (1) mieli trudną sytuację rodzinną i materialną, to należy stwierdzić, że zasady doświadczenia życiowego i logiki wskazują, iż pieniądze te zostały przeznaczone na bieżące wydatki. Powódka nie potrafiła zresztą określić jaką kwotę dysponowali z pozwanym z tego tytułu. W tym też zakresie Sąd nie dał wiary zeznaniom brata i matki powódki, uznając je za lakoniczne, nieprecyzyjne i stroniczne, a przez to za niewiarygodne.

Sąd nie dał też wiary zeznaniom powódki, z którym wynika, że po zawarciu związku małżeńskiego osiągała wysokie dochody. Zdaniem Sądu takie twierdzenia są gołosłowne, a ponadto niezgodne z zasadami doświadczenia życiowego i logiki, biorąc pod uwagę fakt, że powódka zaczynała pracę

na początku lat dziewięćdziesiątych, kiedy dochody społeczeństwa w czasie transformacji ustrojowej były relatywnie niskie, a tym bardziej dla osób, które dopiero rozpoczynały pracę. Za niewiarygodne należy uznać też twierdzenia powódki, że jej mąż uzyskiwał w latach 1992 - 1995 znaczące dochody, biorąc pod uwagę, że studiował i podejmował się wobec tego tylko dorywczych prac.

W późniejszym okresie wynagrodzenie pozwanego również nie było wysokie,

co wynika z zaświadczenia z jego zakładu pracy. Twierdzenia powódki są zresztą sprzeczne, bo informacyjnie słuchana podawała przecież, że ze względu na niskie dochody jej i męża, rachunki na materiały budowlane ze względu na podatkowych brał jej teść, który miał znacznie wyższe dochody i mógł mieć ulgę podatkową.

Sąd nie dał też wiary zeznaniom świadka E. K., że przekazała jakiegokolwiek pieniądze na zakup działki przez powódkę. Nie ma żadnego dowodu takiego transferu, sama świadek nie podała nawet kwoty darowizny. Również świadek M. K., brat powódki, którego zeznania również są częściowo stroniczne, a przez to niewiarygodne, nie potrafił powiedzieć w jaki sposób

i w jakim zakresie jego rodzice pomagali w budowie domu przy ul. (...) w C., i czy uczestniczyli w zakupie samej nieruchomości. Biorąc pod uwagę powyższe, Sąd nie uznał w konsekwencji za wiarygodne, również i tego,

że to powódka z pozwanym samodzielnie prowadziła budowę domu jednorodzinnego przy ul. (...). Jest to sprzeczne z przedstawionymi dokumentami: w postaci umowy sprzedaży, decyzji administracyjnych, faktur

i rachunków wystawionych na T. M..

Sąd nie uznał za wiarygodne twierdzeń powódki, że w planie domu było wytyczone miejsce pod jej zakład fryzjerski, gdyż nie wynika to z przedstawionych dokumentów.

Zdaniem Sądu za nie posiadające waloru wiarygodności należy też uznać twierdzenia powódki co do dokonania przez nią nasadzeń drzew i krzewów

na działce, ponieważ wobec sprzecznych twierdzeń stron i braku innych dowodów nie można stwierdzić ani wykluczyć, która strona postępowania wsadziła poszczególne rośliny. Opinia biegłego okazała się przy tym nieprzydatna dla dokonania tego ustalenia.

Sąd nie dał wiary zeznaniom A. M. i M. M. (1),

z których wynika, że powódka i pozwany M. M. (1) nie dokonywali żadnych nakładów na nieruchomości, bowiem co innego wynika z faktur przedstawionych przez powódkę. Ponadto takie twierdzenia pozwanych są sprzeczne z zasadami logiki i doświadczenia życiowego, gdyż nie sposób uznać, że mieszkający w domu T. M. i A. Ż. i M. małżonkowie M. wyczekiwali, aby właściciele nieruchomości wykończyli im dom, zwłaszcza w sytuacji, gdy posiadali wtedy małoletnie dzieci. Zatem powódka i jej mąż w tamtym czasie, przy pomocy posiadanych środków pieniężnych z pewnością czynili różne nakłady na dom, nawet takie, które nie wynikają z rachunków.

Sąd ocenił zeznania świadków: R. W., D. W., R. T., M. B., R. M. i M. M. (4) jako wiarygodne w zakresie uczestnictwa powódki i jej męża w budowie domu w C. przy ul. (...).

Sąd dał też wiarę zeznaniom świadków: G. S., B. S. i K. S. w zakresie dostarczenia przez rodziców powódki drzewa na budowę tego domu.

Sąd nie dał natomiast wiary zeznaniom świadka H. C., oceniając je jako stronnicze. Świadek twierdziła, że przy budowie domu uczestniczyła jedynie powódka i jej rodzina, zatem jej zeznania są sprzeczne nawet z zeznaniami samej powódki.

Sąd uznał za wiarygodne opinie biegłych biegłego do spraw rolnictwa i szacowania nieruchomości rolnych J. M. oraz biegłego w zakresie budownictwa i szacowania nieruchomości G. M., które jednak ze względu na oddalenie powództwa co do zasady, miały drugorzędne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy. Zdaniem Sądu zostały one jednak sporządzone zgodnie z fachową wiedzą, w sposób jasny, czytelny i precyzyjnie odpowiadając na postawione zagadnienia. Sąd nie znalazł też żadnych przyczyn osłabiających wiarygodność tych biegłych, a strony również takich okoliczności nie podały. Strony nie kwestionowały też ostatecznych ustaleń z opinii, a do wątpliwości stron biegli odnieśli się w opiniach uzupełniających, w tym ustnych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Niniejszym pozwem powódka dochodziła zwrotu nakładów dokonanych na nieruchomości A. M. i T. M. w trakcie trwania jej związku małżeńskiego z ich synem - M. M. (1). Po śmierci T. M., powódka dochodziła stosownej zapłaty nie tylko od samej A. M., ale i od spadkobierców T. M.: A. M., M. M. (1) i D. M..

W pierwszej kolejności należy wskazać, iż wobec ograniczenia żądania przez powódkę, czyli cofnięcia pozwu wraz z zrzeczeniem się roszczenia, postępowanie podlegało umorzeniu w części, o czym Sąd orzekł, jak w pkt 1, 2 i 3 wyroku, na podstawie art. 355 k.p.c. w zw. z art. 203 § 1 k.p.c., uznając cofnięcie pozwu za zgodne z prawem, zasadami współżycia społecznego i nie mające na celu obejście prawa.

Przechodząc do rozważań dotyczących rozstrzygnięcia sprawy należy stwierdzić, iż mając na uwadze twierdzenia powódki, pierwszorzędne znaczenie miało ustalenie, na podstawie jakiego stosunku prawnego powódka i jej ówczesny mąż korzystali z nieruchomości położonej w C. przy ul. (...), która stanowiła własność A. M. i T. M..

Roszczenie o zwrot nakładów na cudzą rzecz nie zostało bowiem uregulowane jednolicie, ale jest ściśle związane ze stosunkiem stanowiącym podstawę takiego żądania. Stąd też nie jest możliwe formułowanie ogólnych wniosków co do rzeczowego czy obligacyjnego charakteru tego roszczenia, gdyż powinno być ono oceniane w kontekście poszczególnych instytucji prawa cywilnego, z których wynika (patrz: uchwała Sądu Najwyższego z dnia 30 września 2005 r., III CZP 50/05, OSNC 2006/3/40; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 10 maja 2006 r., III CZP 11/06, OSNC 2007/3/38). Zatem w sprawie

o zwrot nakładów zawsze należy na wstępie ustalić, na podstawie jakiego stosunku prawnego czyniący nakłady posiadał rzecz i dokonywał na nią nakładów. W sytuacji, gdy z właścicielem łączyła go jakaś umowa, trzeba określić jej charakter oraz wyjaśnić, czy strony uregulowały sposób rozliczenia nakładów. Kwestia ta jest o tyle istotna, że jeżeli takie uzgodnienia zostały poczynione,

to one co do zasady powinny stanowić podstawę rozliczenia nakładów. Reguła

ta doznaje wyjątku wtedy, gdy bezwzględnie obowiązujące przepisy kodeksu cywilnego normujące tego rodzaju umowę przewidują inne rozliczenie nakładów. Wówczas to właśnie te przepisy powinny znaleźć zastosowanie, podobnie jak w sytuacji, kiedy umowa stron nie reguluje w ogóle rozliczenia nakładów.

We wszystkich tych przypadkach do rozszczenia o zwrot nakładów nie mają zastosowania przepisy art. 224 - 226 k.c. ani art. 405 k.c., a ocena prawna zgłoszonego w tym przedmiocie żądania powinna być dokonywana w oparciu o postanowienia zawartej przez strony umowy lub na podstawie przepisów szczególnych regulujących rozliczenie nakładów w danym stosunku prawnym. Natomiast jeżeli stosunek prawny, na gruncie którego dokonano nakładów, nie normuje kwestii ich rozliczenia, wówczas zgodnie z art. 230 k.c., mają odpowiednie zastosowanie przepisy art. 224 - 226 k.c. Przepisy te mają także zastosowanie wprost, gdy nakłady dokonywane były bez wiedzy czy zgody właściciela, a więc nie na podstawie umowy z nim zawartej. Dopiero wówczas, gdy okaże się, że umowa stron, ani przepisy regulujące dany stosunek prawny

nie przewidują sposobu rozliczenia nakładów, jak również nie ma podstaw

do stosowania wprost lub odpowiednio art. 224 - 226 k.c., zastosowanie znajdzie art. 405 k.c., ponieważ przepisy art. 224 - 226 k.c. mają charakter szczególny wobec art. 405 k.c. (patrz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 5 marca 2009 r., III CZP 6/09, LEX nr 496385).

W świetle zgromadzonego materiału dowodowego uprawnione jest przyjęcie, iż A. M. i T. M. zakupili na swoją rzecz i ze swoich środków działkę budowlaną, na której rozpoczęli budowę domu jednorodzinnego, przeznaczając na to swoje pieniądze, a także przyjęcie,

że w 1999 r. na ich prośbę i za ich zgodą do tego domu wprowadzili się M. M. (1) i Ż. M.. Od tego czasu za wiedzą i zgodą T. M. i A. M. oraz na ich rzecz powódka i jej mąż dokonywali nakładów na nieruchomości będącą w dalszym ciągu wyłączną własnością pozwanych. Sąd doszedł do takiego wniosku biorąc pod uwagę, iż wszystkie decyzje administracyjne dotyczące przygotowania budowy oraz faktury i rachunki dotyczące zamknięcia budowy w stanie surowym wystawiane były na T. M.. Okoliczności wskazują też bezsprzecznie, że w tamtym czasie to rodzice M. M. (1) dysponowali środkami finansowymi potrzebnymi do budowy domu. Tymczasem powódka i jej mąż, jako młode małżeństwo,

nie posiadali potrzebnych pieniędzy, a powódka nie udowodniła, by było inaczej. Należy uznać za zrozumiałe i logiczne tłumaczenie T. M. i A. M., że podejmując decyzję o budowie domu w C. działali racjonalnie, gdyż tam mieszkali już ich synowie, a P. i C. dzieli odległość niecałych 50 km. Biorąc to pod uwagę, drugorzędne znaczenie ma to, że M. M. (1) również jeździł na budowę i że widzieli go tam sąsiedzi. Skoro był synem T. M. i mieszkał w okolicy nie jest niczym nadzwyczajnym, że doglądał prac, gdy nie mógł tego robić jego ojciec.

Nie ma natomiast żadnych dowodów na to, że M. M. (1) albo Ż. M. sami płacili za prace budowlane, sami je zlecali, nawet jeżeli pojawiali się na budowie. Brak jest też jakichkolwiek dowodów na to, aby w inny sposób rozliczali się z pozwanymi w związku z prowadzeniem budowy domu. Niezrozumiałe jest również, dlaczego powódka, skoro płaciła za zakup działki

i wybudowanie domu, zgodziła się na to, żeby ujawnionymi właścicielami działki byli jej teściowie. Pytana o to, stwierdziła jedynie, że zaufała swoim teściom,

co nie jest argumentem przekonywującym, który wyjaśniałby całą skomplikowaną sytuację, jaką opisywała. Takie zaś okoliczności wskazują, że pomiędzy stronami doszło do zawarcia umowy użyczenia, o której mowa w art. 710 k.c.

Zgodnie z powołanym przepisem przez umowę użyczenia użyczający zobowiązuje się zezwolić biorącemu, przez czas oznaczony lub nieoznaczony,

na bezpłatne używanie oddanej mu w tym celu rzeczy. Umowa użyczenia, motywowana najczęściej bezinteresownością i chęcią przyścia z pomocą osobom bliskim, ma na celu przysporzenie przez użyczającego korzyści biorącemu,

który bezpłatnie może korzystać z rzeczy użyzającego. Nie jest to umowa wzajemna: świadczeniu użyzającego nie odpowiada świadczenie biorącego, bowiem nie jest on zobowiązany do żadnych świadczeń.

Poczynione przez Sąd ustalenia faktyczne dotyczące miejsca zamieszkania powódki i jej byłego męża w domu jego rodziców, spełniają wymogi uzyczenia. Nie ma bowiem żadnych dowodów, że powódka razem z mężem zamieszkali w domu jego rodziców, aby rozbudować i wykończyć go na własny użytek i dla siebie. Zabezpieczenie potrzeb mieszkaniowych młodej rodziny, która wcześniej wynajmowała mieszkanie, stanowiło jedną z przyczyn, obok zabezpieczenia nieruchomości przed kradzieżą, dla której T. M. i A. M. zaproponowali swojemu synowi przeprowadzenie się do ich domu. Jednakże nie ujawnili oni swojej zgody ani obietnicy, że w przyszłości nieruchomość ta będzie własnością powódki i jej męża, i wobec tego przyzwalali im na dokonywanie na niej nakładów. Spełnione zostały zatem cechy konstytutywne typowe dla tego rodzaju umowy, w tym przede wszystkim nieodpłatne przysporzenie przez użyzającego korzyści biorącemu do używania poprzez umożliwienie mu użytkowania rzeczy stanowiącej własność użyzającego. Wyraźny był tu także brak wzajemności świadczeń, bowiem umowa zrodziła jedynie jednostronne zobowiązanie po stronie T. M. i A. M., które zostało zrealizowane poprzez udostępnienie powódce i jej rodzinie miejsca zamieszkania. W konsekwencji przy przyjęciu, że skoro powódka i jej rodzina korzystali z budynku mieszkalnego jak z rzeczy cudzej w sposób określony przez użyzających, to dokonując nakładów na ten lokal czynili to nie dla siebie, lecz dla pozwanych i dla ich korzyści, a zatem zgodnie z treścią art. 713 k.c. w zw. z art. 752 k.c. powódka zwrotu nakładów mogłaby domagać się ewentualnie jak osoba prowadząca cudze sprawy bez zlecenia.

Uznając, że powódka dokonała nakładów na nieruchomość T. M. i A. M., to powinna ona wykazać wysokość tych nakładów. Zgodnie bowiem z treścią art. 6 k.c. ciężar udowodnienia faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia, spoczywa na osobie, która wywodzi z nich skutki prawne, przy czym sąd nie ma obowiązku przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.), a obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.). Mając na uwadze zgromadzony w sprawie materiał dowodowy należy stwierdzić, że powódka nie przedstawiła dowodów poniesienia przez nią jakiegokolwiek nakładu przed czerwcem 1999 r., czyli przed wprowadzeniem się do domu przy ul. (...). Powódka nie udowodniła także, że po tej dacie czyniła nakłady, które opisywała w swoich zeznaniach, za wyjątkiem tych, które udokumentowała w rachunkach i paragonach, jednakże nie udowodniła wartości tych nakładów w chwili obecnej.

Sąd przyjął, że kiedy powódka przeprowadziła się z rodziną do budynku przy ul. (...), był on wówczas w stanie surowym, jednak nie ma dowodów, że wszystkie dalsze prace wykończeniowe prowadzone były wyłącznie z środków powódki i jej męża. Wręcz przeciwnie, T. M.

i A. M. przedstawili dowody w postaci faktur i rachunków, z których wynika, że ponosił dalsze koszty prac budowlanych. Dotyczą one zarówno lat 1998 - 1999 i przygotowania dwóch pokoi mieszkalnych, które zajął ich syn wraz z powódką oraz lat późniejszych, bo ostanie faktury pochodzą z roku 2005.

Nie ma też żadnych racjonalnych i uzasadnionych przyczyn, aby uznać, że pomiędzy T. i A. małżonkami M. a powódką i jej mężem dochodziło do transferów pieniężnych za faktury, które wystawione były jedynie na T. M. ze względów podatkowych. Sąd miał na uwadze, że przedstawione przez strony rachunki nie obrazują przebiegu całej budowy.

Nie zatem materiałem dowodowym, który pozwoliłyby na ustalenie kto finansował pozostałe prace budowlane. Za taki dowód nie można uznać zeznań syna stron (skłóconego z ojcem), że widział, iż kilka razy powódka i jej mąż płacili za wykonaną pracę w domu przy ul. (...) ani też twierdzeń M. K. (brata powódki), który uczestniczył w budowie jedynie na początku

jej trwania. Sąd przyjął za wiarygodne twierdzenia E. K. (matki powódki), że pomagała córce i zięciowi, jednak pomoc ta ograniczyła

się jedynie do wyposażenia kuchni i dostarczenia drewna na budowę. Natomiast powyższy świadek, jak i większość przesłuchiwanych w sprawie świadków

nie miało żadnej wiedzy na temat finansowania budowy i wzajemnych rozliczeń powódki i jej teściów.

Sąd nie mógł przyjąć kwot z rachunków i paragonów dołączonych przez powódkę jako przedstawiających wartość nakładów przez nią dokonanych

na budowę domu, bowiem nakłady te były czynione przed 2003 r., a więc 15 lat temu. Wobec tego należało poczynić ustalenia, wymagające wiadomości specjalnych, jaką obecnie wartość przedstawiają poczynione przez nią nakłady.

Natomiast powódka nie wносиła o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego

na wskazaną okoliczność, a biegły ds. wyceny nieruchomości oszacował wartość jedynie całego budynku.

Taka sama sytuacja dotyczy innych nakładów na nieruchomość, które zostały oszacowane przez drugiego biegłego, bowiem twierdzenia powódki w tym zakresie są zupełnie gołosłowne, a przez to niewiarygodne.

Zatem wobec nieudowodnienia roszczenia co do zasady i co do wysokości powództwo podlegało oddaleniu w pozostałej części, o czym Sąd orzekł, jak w pkt 4 wyroku.

Na marginesie tych rozważań należy dodać, że częściowo niezasadnym okazał się zarzut przedawnienia podniesiony przez T. M.

i A. M., bowiem w myśl znajdującego tu zastosowanie art. 719 k.c., roszczenia biorącego do używania przeciwko użyzającemu o zwrot nakładów

na rzecz przedawniają się z upływem roku od dnia zwrotu rzeczy. W myśl powołanych wyżej przepisów dotyczących rozliczeń dokonanych nakładów, podstawa wynikająca z umowy użyczenia ma charakter samoistny i wobec tego termin przedawnienia nakładów powstałych na podstawie użyczenia należy rozpatrywać tylko na podstawie przepisu art. 719 k.c.

W niniejszej sprawie należało przyjąć, że termin przedawnienia roszczenia o zwrot nakładów na wybudowanie domu nie upłynął, ponieważ do zwrotu rzeczy doszło 16 grudnia 2013 r., a powódka wniosła o zawezwanie T. M. i A. M. do próby ugodowej w piśmie datowanym

na 14 grudnia 2014 r. Wobec tego roczny termin przedawnienia został skutecznie przerwany w zakresie dotyczącym nakładów na wybudowanie domu.

W tym miejscu, mając powyższe rozważania na uwadze, należy stwierdzić, że wyniku sprawy nie zmieniliby uznanie przez Sąd, że powódka i jej mąż

w ramach umowy użyczenia czynili nakłady na nieruchomość w swoim imieniu i na swoją rzecz, a nie na rzecz A. i T. małżonków M., bowiem wtedy zastosowanie miałyby przepisy art. 224 - 230 k.c., w tym art. 230 k.c. i art. 229 § 1 k.c., z którego wynika, że roszczenia właściciela przeciwko samoistnemu posiadaczowi o wynagrodzenie za korzystanie z rzeczy, o zwrot pożytków lub o zapłatę ich wartości, jak również roszczenia o naprawienie szkody z powodu pogorszenia rzeczy przedawniają się z upływem roku od dnia zwrotu rzeczy.

Natomiast żądanie w zakresie innych nakładów na nieruchomość, w tym nasadzeń, infrastruktury ogrodowej i ogrodzenia, Sąd uznał za przedawnione, gdyż dopiero w toku tego procesu powódka wniosła o ich zwrot. Wcześniej, także w toku postępowania o zawezwanie do próby ugodowej, powódka nie wносиła o zwrot takich nakładów podnosząc, że chodzi jej jedynie o zwrot nakładów w postaci wybudowanego domu. Zatem powódka przekroczyła

termin jednego roku, który został określony w art. 719 k.c., do skutecznego dochodzenia spełnienia świadczenia w powyższym zakresie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 102 k.p.c., jak w pkt 5 wyroku, przyjmując, że w sprawie zachodzi szczególny przypadek, mając na względzie treść zgłoszonego roszczenia, jak i sytuację majątkową i rodzinną powódki, zwolnioną przecież od kosztów sądowych. Trzeba w tym miejscu stwierdzić, że powódka ma na utrzymaniu dwoje dzieci, a jej dochody nie są duże. Ponadto powódka w tej konkretnej sprawie mogła mieć odczucie, że jest osobą pokrzywdzoną i uprawnioną do wystąpienia z powództwem, które jednak z uwagi na przedawnienie i nieudowodnienie podlegało oddaleniu.